

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Hónapokra — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben kifizetve:
 Hónapokra — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán küldve:
 Hónapokra — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 a hónap utáni napok kivételével

Árkereskedés és kiadóhatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kárára viselkedés
 vagy megérzésre nem vállalkozik.

Működésének és hirdetések
 kiadóhatalon intéseiről

Helyes szám ára 3 forint.

NAGYVÁRAD jan. 22.

A feléledt obstructió.

(—a.) Addig temetgették az obstructiót, addig kicsinyelgették gögös lenézéssel a tiz »szegény legény« munkáját, addig jövedölgették »legközelebbi« végét, mondogatták, hogy nem bírják tovább egy-két hétnél — — — míg végre is erőre kapott, felujult az s ma már azt látjuk, hogy teljes erővel folyik ismét, szenvedélyes viharok, botrányok, zárt ülések vannak napirenden, akárcsak az obstructió virágzásának — ha élhetünk e kifejezéssel — legszebb napjaiban.

A leszerelt Kossuth-párt zöme még állja a Tiszával kötött paktumot, legnagyobb része nem látogatja az üléseket, de négyen már kiléptek a pártból és újból az obstructióhoz szegődtek. Gabányi, Kubik, Luby még ugyan csendesesen, de már egyben-másban támogatják az obstructiót.

A néppárt pedig ugyszólván teljesen a küzdőkhöz csatlakozott s nem kisebb parlamenti erő vezeti őket mint Rakovszky, aki nem régiben éppen az obstructió miatt lemondott az alelnökségről.

A dissidenseket csak az Apponyi iránt való tekintet tartja valamennyire vissza a nyílt obstructiótól, de ahol csak lehet, szolgálatot tesznek a harcoló tábornak hol egy-egy beszéddel, hol házszabály-

vitával, hol interpellációval vagy más effélével.

Még csak az hiányzik, hogy Beöthy Akos teljesen felgyógyulva, nagybetegségétől megjelenhessék a képviselőházban, akkor aztán sem passiv resistentia, sem »erős kéz« el nem fojtja többé az obstructiót.

Tisza István nem élt a kedvező alkalommal, mikor Ugronék magukban maradtak a küzdőtéren. Akkor csak velük kellett volna egyezkednie, — de ezt nem akarta, negligálta, kicsinyelte őket — most már a legjobb esetben is csak az általa gyűlölt pártközi paktum alapján juthat eredményhez.

Az utóbbi időben egyre-másra követte el Tisza a baklövéseket.

A tiszviselőket választási korteskedésre biztatta, a népgyűlések tartását megszorította, a választási anket-tel az agráriusokat megharagította, a közös hadügyminiszterrel szemben meghunyászkodott stb. stb., egyszóval napról-napra több-több ellenséget szerzett magának.

Igy azután az általa tiz »szegény legény«-nek csúfolt obstruálók csapja annyira megnövekedett, hogy ma már legalább negyvenen vannak és az utóbbi napok tanúsága szerint elég erősek és ügyesek arra, hogy felkavarják a szenvedélyeket.

Tisza pedig nézi ölbe tett kézzel és megátalkodott módon vonakodik elfogadni a pártközi egyezségnek tegnap is fel-

ajánlott útját, amelyen kívül pedig — egy esztendei obstructió a bizonyosság reá — nincs kibontakozás.

Lengyel Zoltánt megrótták.

A képviselőház mentelmi bizottsága tegnap délelőtti 1/10 órákor ülést tartott Lengyel Zoltán képviselő ügyében, kinek esetét a ház január 21-én tartott ülésében utasította a mentelmi bizottság elé.

Az ülésen jelen voltak: Szivák Imre elnök, Maróthy László előadó, Angyal József, Barcsay Domokos, Bogyai Máté, Klobuszky János, Kubinyi Géza, Kabos Ferencz, Olay Lajos, Radovanovich György, Szatmári Mór, Tormay Károly, Zichy Aladár gróf bizottsági tagok.

Lengyel Zoltán nem jelent meg. A tárgyalás az elnöki átirat felolvasásával kezdődött és először az ügyet ismertetvén, indítványozza, hogy a bizottság a háznak azon javaslatot tegye, hogy a 255. §. alapján Lengyel Zoltán azért, mert az 1904. január 21-iki ülésen az elnöknek nem engedelmességet, jegyzőkönyvi megrovásban részesíttesék, a mi a hivatalos lapban és Lengyel Zoltán választókerületében falragaszok útján közölteendő. A megindult vitában résztvettek Maróthy László, Zichy Aladár, Olay Lajos, Szatmári Mór, Radovanovich György, Kabos Ferencz, Angyal József, Kubinyi Géza és Tormay Károly.

Zichy Aladár gróf kivételével, a ki az esetben semmit sem lát olyat, a mi intézkedést igényelne, a bizottság többi tagjai mind

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Április.

— Angolból. —

Személyek:

Lord Shortcash csinos ifjú ember.

Mr. Leonard Temple.

Diana Gonne amerikai milliomos kisasszony.

Mindnyájan egy vidéki kastélyban vannak vadászaton.

(Első április. Reggel van. Lord Shortcash kereszttülvagol a pázsiton.)

Lord Shortcash (meglátja Dianát a távolban egy másik lovon.) Jupiterrel! Ez Gonne kisasszony! Nos, Drind, vén lovam előre! Ez a Temple ki akar turni helyemből. Pedig az öreg Salamon már fenyegetőzik, hogy skandalumot csinál, ha nem fizetek, s csak úgy nyugtathatom meg, ha bebizonyíthatom neki, hogy egy

milliomos kisasszony vőlegénye vagyok. (Utóléri miss Gonne.) Ah, Gonne kisasszony, mindketten elkéstünk, a róka ügyesebb volt nálunk.

Gonne kisasszony. Nem mertem kereszttülvagolni az árkot. Gloria ma nincs jó kondícióban. (Magsimogatja az állat nyakát.)

Lord Shortcash. Valóban? (Nyílt bámulattal.) Az uróje pedig sohasem volt ilyen bájos.

Gonne kisasszony (nevet). Mit szól a gyülekezethez? Ritkán látni annyi szép asszonyt együtt.

Lord Shortcash. En nem is vettem észre szépségüket. Meri, Diana, az én szívem egyetlen vágya annyira elfoglalt, hogy...

Gonne kisasszony (gyorsan félbeszakítja s úgy tesz, mintha nem értené). Ah, tudom, hogy maga is épp oly szenvedélyes vadász, mint én vagyok. Hanem engem a ma vett rossz hírek annyira elszomorítottak, hogy nem

voltam képes oly mértékben élvezni ezt a mulatságot, mint máskor.

Lord Sh. Rossz híreket! Remélem, csak nem beteg Gonne ur?

Miss Gonne. Nem. De azt írja szegény atyám, hogy egész vagyona beleveszett legutóbbi vállalkozásába. Kétségbe van esve, mert most már magamnak kell megkeresni kenyeremet.

Lord Sh. (hüledezve) Igazán nagyon sajnálom.

Miss Gonne. Köszönöm a részvétét. Mikor magával találkoztam, éppen azon gondolkodtam, hogy vajon milyen pálya áll nyitva a tönkre ment milliomosnők számára? (Sóhajt) Attól félek, hogy nagyon ügyetlen vagyok. (Szünet) Talán megpróbálhatnám a betegápolást.

Lord Sh. (Hirtelen.) Igaza van. Nagyon sok uri hölgy vállalkozott már az irgalmas néne szerepére.

Miss Gonne. (Félre.) Pedig ha választam

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **Sirolin** tüdőbetegségeknél, lélegzőszervek hurutos bajainál, úgy mint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva: **F. Hoffmann-La Roche & Co** vegyészeti gyár Basel (Svájc) 480.

kivántak megtorlást, — Kubinyi Géza tíz napi kizárást, Olay Lajos ünnepies megkövetést javasolt.

A vita berekesztése után a bizottság tulnyomó többsége az előző indítványához járul és így határozatképen az lesz kimondva. Kisebbségi vélemény a bizottság előtt nem jelentett be.

Politikai párbajok.

A Bede Jób és Teleky Sándor közt felmerült lovagias ügy tegnap délelőtt 12 órakor elintéztetett kardpárbajjal. Bede segédei Légrady Imre szerkesztő és Zhoray Aladár képviselő; Telekyé Dániel Gábor és Komjáthy Béla voltak. Háromszor csaptak össze. Teleky jelentéktelenül megsértült. Párbaj után a felek kibékültek.

Ugyancsak tegnap a Fodor-féle vívóteremben másik párbaj volt Gromon Dezső államtitkár és Jekelfalussy Zoltán miniszteri titkár közt, szintén politikai ügyből kifolyólag. A párbaj lovassági karddal történt. A szurás is meg volt engedve. Gromon csuklóján felül kapott szurást.

A párbajban jelentéktelenül megsebesült Gromon Dezső fél egykor megjelent a Házban.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 22.

Elnök: Perczel Dezső.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Ugron Gábor szólal fel. A jegyzőkönyvet jelen alakjában nem hitelesítheti, mert oly határozat foglaltatik benne, amely nem szabályszerűen hozatott. Elmondja a tegnapi esetet, meggyőződése szerint Lengyel Zoltánnal szemben az elnökség hibásan élt a házszabályokkal.

Kubik Béla: Visszaélt!

Gabányi Miklós: Erőszakoskodott!

Ugron Gábor: Kifogásolja a tegnapi szavazást, mert az elnök indítványát senki sem hallotta. Az elnök tölcseért csinált kezéből és úgy tette fel a kérdést nagy zajban. A kérdést a legnagyobb csendben kell feltenni. (Nagy zaj és ellentmondás jobbról.) Ugy kell a kérdést föltenni, hogy azt hallhassák a képviselők. (Felkiáltások jobbról: Hallottuk!) Ez a határozat szabályszerűen nem jött létre, ezért indítványozza, hogy azt a részt hagyják ki a jegyzőkönyvből. (Helyeslés balról.)

Kubik Béla: Elnöki erőszak és szabálytalanság.

Kubinyi Géza: Ott erőszakoskodnak mindig a balon. (Nagy zaj.)

Kubik Béla: Ki erőszakoskodik itt? (Zaj.)

Kubinyi Géza: Ott a maguk oldalán. (Elnök csenget.)

Elnök: Csendet kér.

Kubik Béla: Annak az oldalnak tessék mondani, ott zajonganak.

Elnök: Minden oldalon csendet kér.

Belitska Benjámin: A jegyzőkönyvhöz szól. Bizonyítja, hogy ők az elnök kérdésért hallották.

Gabányi Miklós: Megröndelt beszéd.

Molnár Jenő: Kirendelt fonográf.

Lovász Márton: Tisza huzta fel.

Belitska Benjámin: Igenis hallottuk az elnök kérdésért és e szerint szavaztunk. (Ugy van! jobbról.)

Molnár Jenő: Ki éljen úgy?

„A Tisza-kormány szüleménye.”

Lovász Márton: Egy csodálatos preczenst lát a Lengyel-esettel kapcsolatban itt mind gyakrabban előfordulni és meghonosítani: hogy az elnökség a legnagyobb zajban hozza a határozatokat. Ez a Tisza-kormányzat szüleménye. (Ugy van! Ugy van! balról. Ellentmondások jobbról.) Elmondja, hogy Dániel Gábor elnöklése idején diffikultáltak egy határozatot, mert a Ház tagjai nem hallották a kérdést. Ehhez hasonló eset volt a tegnapi is. Egyáltalában nem felelt meg az elnök eljárása az alkotmányos életnek. A kérdést nem hallottuk. A jobboldal sem hallotta, csak az elnök intésére állott fel. (Zajos ellentmondás jobbról. Felkiáltások: Ne gyanúsítsan!) Csatlakozik Ugron indítványához.

Baross Juszti: Kijelenti, hogy az elnökség helyesen járt el, azért ajánlja a jegyzőkönyv eredeti szövegének elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

Tisza István gróf: A Lovász által felhozott esetben a Háznak egy határozatáról, míg a mostani esetben a zajongók és engedetlenség megrendszabályozásáról van szó. Nagyon természetes, hogy ilyen esetek nem történhetnek csendben, mert akkor ilyen rendszabályokkal sem kellene élni. (Ugy van! jobbról.)

Kubik Béla: A házszabályokhoz szól. A képviselőknek joguk van mindenkor a házszabályokhoz szólani. Hát azt, hogy ha valaki a házszabályokhoz akar szólani, a miniszterelnök zajongónak és rendetlenkedőnek mondja, az csak azóta van, amióta ilyen pártelnöke van a többségnek, (Zaj.) hogy nem gyakorolja pártatlanul a jogot.

Elnök: Képviselő urat ezért rendreutasítom.

Kubik Béla: En még fenntartom nézetemet úgy a pártelnök, mint az elnök urról.

Elnök: A jegyzőkönyvhöz többen már nem szólhatnak. Következik a szavazás. Felteszem a kérdést: elfogadja-e a Ház a jegyzőkönyv eredeti szövegét Ugron indítványával szemben? (Igen! Nem!) Aki elfogadja, álljanak fel. (Az egész kormány párt feláll.) A többség tehát elfogadja a jegyzőkönyv eredeti szövegét és így azt hitelesítettnek nyilvánítom.

Gabányi Miklós: Rámába teheti.

Elnök: Előterjeszti a beérkezett irományokat, köztük Lengyel Zoltán lemondását a bíráli bizottsági tagságról, kérve, elfogadja-e ezt a Ház?

Felkiáltások balról: Hát ez már megint micsoda.

Gadál Sándor: Lipótmezőre az ilyen elnökkel.

Holló Lajos: Micsoda szörzálhasogatás ez!

Elnök: Bocsánatot kérek, de önök egyszer helyeslik az én intenczióm alapján követett eljárásomat, máskor meg kétségbe vonják, így kénytelen vagyok a házszabályokhoz alkalmazkodni és annak 25. §-a értelmében felteszem a kérdést, tudomásul veszi-e a Ház Lengyel Zoltánnak a bizottsági tagságról való lemondását. (Igen! Nem!) Aki tudomásul veszi, álljanak fel. (A többség feláll.) A Ház tehát tudomásul veszi a lemondást.

Gabányi Miklós: Eljen az elnök!

Elnök: Napirend előtt Visontai Soma képviselő urnak adtam szót.

nom kellene, inkább vállalnám ezt, mint némely házasságot. (Fenn.) Ah, nézze! (Ostorával arra mutat, ahonnan a kutyák csoportja kibukkan a sövény mögött. Ráüt lovára s maga is utánuk nyargal.)

Lord Sh. (Egyedül.) Jupiterrel! Ez a leány nem fogja föl a változást, amely helyzetében beállott. Hála Istennek, hogy még idejekorán elhallgattam. Mert Diana egy millióval pompás feleség volna. De Diana milliók nélkül... Hanem annyi bizonyos, hogy nem tudom, mit szól hozzá az öreg Salamon. (Dühösen tovább galoppozik.)

(Miss Gonne a fogadószobában van s gondolkozva néz a tükröbe.)

Miss Gonne (félhallan beszél önmagának). A férfiak mind egyformák a mire nyilvánossá lesz, hogy az atyám milliói eltűntek, nem marad egyetlen barátom sem. (Mélázva.) Vajjon ő is azt fogja mondani, hogy a betegápolás megfelelő szerepkör lesz a számomra? Ah, jön valaki...

Mr. Temple (belép a szobába, kezében egy estilapot tart. Miss Gonne felé közeledik.) Már a délelőtt folyamán hallottam valamit a dolog felől, de nem akartam neki hitelt adni. Most azonban itt olvasom az újságban (a kezében tartott újságra mutat).

Miss Gonne. Fájdalom, igaz. Az egész dologban csak az vigasztal, hogy a jóbarátaim

már előre gondoskodtak a számomra megfelelő állásról.

Mr. Temple (figyelmesen néz Miss Gonne-ra). Nagyon jól tudom, hogy a részvét sokszor inkább sért, mint vigasztal, de boldog lennék, ha elfogadná szolgálataimat bármely irányban.

Miss Gonne. Nagyon köszönöm s ha szükségem lesz egy igazi barátira bizalommal fogok magához fordulni. (Idegesen tépi a zsebkendőjét.)

Mr. Temple. És én ki sem mondhatom, milyen kedves lesz előttem a barátsága, mert én, Diana, én végtelen szeretem kegyedet s áldom e véletlent, mely megengedte, hogy azt eláruljam maga előtt. A milliomos lánynak nem szólhattam volna... Es most mondja, remélhetem-e, hogy egy kissé rokonszenvezni fog velem?...

Miss Gonne (elpirul). Ne remélje azt, hogy... (Tétovázik.)

Temple. (Erőt véve kétségbeesésén). Féltem ettől a választól. De legalább jó barátok maradunk!

Miss Gonne. (Gyorsan.) Nem, ezt se remélje, mert... mert (újra elpirul) én nem fogok rokonszenvezni önnek, én... én... már is — szeretem.

Temple (kitörő örömmel). Diana! Edes menyasszonyom. (Megfogja a kezét.)

Miss Gonne (szemérmesen). Bizonyos benne, hogy nem bánja meg?

Temple. Teljesen bizonyos vagyok. (Megcsókolja.) Es ha rágondolok, hogy ma reggel féltékeny voltam Shortcash lordra!

Miss Gonne. Es mégis azt mondja, hogy nem kért volna meg, ha atyám el nem veszté a vagyonát.

Temple (egyszerűen). Szegény vagyok, Diana.

Miss Gonne. Milyen büszke ön!

Mr. Temple. Igenis magára, edes.

Miss Gonne. Pedig pénzünk is lesz. Az atyám a bizonyos levélben azt is megírta, hogy Texasban meghalt a nagyatyám s reám hagyta az öt millióját. (Hazelkedve.) Bocsássa meg edes, hogy ezt előbb nem mondtam meg, de (tartózkodóan) félttem, hogy akkor nem vallja be a szerelmét.

Mr. Temple. (Egy ideig szótalanul bámul maga elé, majd hirtelen elhatározással átkarolja a leányt.) A sors akarta így! Most már nem bírok l-mondani rólad!

Miss Gonne. Edes! (Pár perczig elragadtatással néznek egymás szemébe.) De most mennem kell, fölöltözni az ebédhez.

Mr. Temple. (Kinyitja az ajtót előtte, azután a tűzhöz megy vissza. Az ajtón rövid kopogás után lord Shortcash lép be.)

Lord Shortcash. Hallo, Temple! Pompás napunk volt ma!

Temple. Igen. De azt hallottam, csaknem szerencsétlenség ért.

A gyülekezési jogról.

Visontai Soma: A miniszterelnöknek a gyülekezési jogról szóló rendeletével foglalkozik, amelyet mint belügyminiszter bocsájtott ki nemrégiben. Hosszasan foglalkozik a parlamentnek ez irányban tanúsított véleményével és magatartásával, egy negyedszázadra menve vissza. Fejtegetései odakonkludálnak, hogy a miniszterelnök már eddig is, rövid szereplése óta illuzórinssá teszi a gyülekezési jogot. Mert hiszen mit mond a kibocsájtott rendelet: Nem akarja korlátozni az akcióképességet, vagy gyülekezési jog szabadságát, de olyan helyeken, ahol az a közbiztonságot veszélyeztetné, ott határozottan tiltja és ezért minden felelősséget magára vállal. Nos hát ezzel semmivé teszi az egész jogot. Mert ez olyan, ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes. Olyan kaptafa, amelyre minden csizmát felhuzhatnak.

Felkiáltások balról: Ez a frivol ürügy!

Visontai Soma: A kibocsájtott törvényt tehát a jelen formában és értelmezésben elfogadni nem lehet. (Ugy van! a balon.)

Lengyel Zoltán büntetése.

Maróthy László a mentelmi bizottság előadója: Előadja a mentelmi bizottság jelentését, mely a többiek közt azt mondja, hogy az elnök a rendreutastás előtt figyelmeztette Lengyelt. (Viharos zaj a balon.)

Felkiáltások balról: Hazugság! Nem igaz!

Maróthy László: Lengyel Zoltán még tegnap meghívott a mentelmi bizottsághoz, de ott meg nem jelent. A bizottság tekintve, hogy Lengyel képviselő ur már egyszer a Ház megkövetésére volt ítélve, ez újabb rendetlenkedése, melylyel a parlament tanácskozási rendjét zavarta, most már súlyosabb elbírálás alá esik és ezért jegyzőkönyvi megróvásra és az ítéletnek a **kerületében való plakátírozására** ítélte. (Helyeslés jobbról, zajos ellentmondás balról.)

Holló Lajos: Gyönyörű dolog.

Elnök: Elrendeli a szavazást, mert a Ház a bizottság határozata felett egyszerű szavazással dönt.

Eközben Holló zárt ülés iránti ívet visz fel az elnöknek.

Elnök: Előbb szavazatni akar.

(Nagy zaj balról. Követelik, hogy előbb a zárt ülést rendeljék el.)

Tisza kijelenti, hogy az elnök eljárása helyes.

Lord Shortcash. Csekélység az egész. Mindössze térdre esett a lovam. De én erősen üttem a nyeregben. (Eszreveszi a földön heverő újságot s fölemeli.) Ah! Ebben van leírva a Gonne papa spekulációjáról! Kár ezért a lányért! (Templere néz.) Határozott pech rá nézve, hogy nem ment férjhez, mielőtt ez kitudódott.

Temple (főlényesen.) Persze még nem hallottad, hogy miss Gonne rövid időn belül a feleségem lesz! (Csengetés.) Ah, ideje lesz öltözkézt változtatni.

Lord Shortcash (zavartan.) A feleséged... Igazán... fogalmam se volt róla... Engedd meg, hogy gratuláljak...

Temple (hidegen.) Köszönöm.

Lord Shortcash. Valóban, most még miattad jobban sajnálom, hogy elvesztette a vagyonát...

Temple (figyelmesen néz rá.) Oh nem olyan nagy baj. Majd csak megélünk vajahogy. Azután meg (mali cizózusan) öt milliót örökölt a texasi nagybátyjától. (Távozik.)

Lord Shortcash (egyedül). Örült bolond voltam. Ot millió! — Oh, azt hittem, hogy nagyon ügyesen csináltam a dolgomat, de ezek az asszonyok mindig tuljárnak az ember eszén!

Elnök: (a baloldal folytonos viharában felteszi a kérdést szavazásra.) A többség elfogadta a bizottság határozatát.

Gadl Sándor: Ki fizeti a költségeket?

Az elnök téved.

Elnök: Következik a napirend az ujoncz-megajánlás... (Nagy vihar tör ki erre a baloldalon. Többen felugrának helyeikről.)

— Hát a zárt ülés?

— Azt is elakarják sikkasztani!

— Ez már mégis csak sok!

Kabik Béla: Micsoda gubó az ott! Nem tudja mi a kötelessége. Le kell piszkálni onnan. (Hosszas zaj, elnök folyton csönget.)

Elnök: Engedelmet kérek képviselő urak, igazán tévedésből történt az egész. A zárt ülést elrendelem, előzőleg az ülést tíz perczre felfüggesztem.

Szünet.

Olay stílusa.

Eközben **Hellebronth Géza** odaszól **Olay** Lajosnak: Mégis csak hallatlan ez az eljárás. Es ti szótlannul tűritek ezt?

— Semmi közöd hozzá! mondja Olay!

— Szépek vagytok.

— Mondom, hogy semmi közöd hozzá és ha te a pártomat mared bántani, azt mondom, hogy: **csoki!**

— Pedig ugyancsak sok szó férne az eljárásotokhoz.

— A mi pártunk felette áll az Ugronpártnak, az nem érheti ilyen kis gáncsoskodás — **a teremtését!**

Az izgatott hangon lefolyt párbeszéd közben igen sokan csoportosultak a két képviselő közé majd a folyosóra menve, ott folytatták a czivódást.

A színházak tűzbiztonsága.

A chicagói óriási színházégés ismét felszínre hozta a színházak tűzbiztonságának a kérdését.

Mindenféle élénken foglalkoznak most ezzel.

Nagyváradon **Gerő Armin** főkapitány szakértőket hívott össze értekezletre, amelyen megállapodtak abban, hogy a nagyvárad Szigligeti-színházban minő intézkedések szükségesek még a közönség életbiztonsága tekintetéből. Az értekezlet megállapodásait közöltük.

Erdekesnek tartjuk most egy országosan ismert szakember véleményét közölni. Ebben össze vannak foglalva mindazok a követelések, amely a színház tűzbiztonságának fokozására alkalmasak. Ezek a következők:

1. Hogy minden színház naponként és így az előadás tartama alatt is, mérnök vagy építész által ellenőriztessék.

2. A legtöbb vasfüggöny kézi erővel (fékkel ellátott emelőszerkezettel) kezeltek; és habár erős ember a vasfüggönyt egyedül is képes felhuzni, módjában áll e fárasztó munkán segíteni, ha a vasfüggöny ellensúlyát egy súly rátétele által növeli; minek következménye az, hogy a felhuzás — vagyis a sorvasztóbb munka — könnyűvé válik, de a lebecsátás igen lassan történik, sőt meg is akadhat.

Ezért a helyes súlykiegyenlítésre figyelni kell, hogy a jelzett visszaállítás elő ne forduljon.

De miután tűz esetén — egy ember — a vasfüggöny kezelője, ijedségtől fejét vesztve, helyét kötelessége teljesítése nélkül elhagyja, ezért minden tűzoltót be kell gyakorolni a vasfüggöny kezelésébe; miről meg kell győződni és meg nem elégedni azzal, hogy elmondja, hogy így vagy amúgy történik a függöny kezelése. Es miután a tűzoltók gyakran változnak, nem szabad megtörténnie annak, hogy

színpadi szolgálatra olyan tűzoltó jusson, ki a vasfüggöny kezelésébe még nincs begyakorolva.

Több esetben sűrűn megvizsgálandó, hogy mikép működik ama üvegsekrénybe helyezett, folyosói tűzbiztos vasfüggöny-kikapcsoló, melyhez rendszerint soha senki sem nyúl, ki nem próbálnak és midőn egyszer szükség van rá, felmondja a szolgálatát. Kipróbálandó a modern színpadon levő füstszelap nyitása és zárása; továbbá a tűzoltói vegyszerek, vajjon, ha éveken át bűszkélkednek, mint mentők, nem veszítik-e el oltási képességüket.

3. A vészajtók — melyek rendszerint csak kijáratul szolgálnak és alig ismertek, a többi összes ajtókhöz hasonlóan mindig nyitva legyenek előadás alatt.

4. Egyik leglényegesebb, de legnehezebben megvalósítható utasítás az, hogy tűz esetén senki se rohanjon, ne tolongjon és a ruhátárba ne menjen senki. Ha csak ezen egy utasítást megtartanak, nem történnek szerencsétlenség; hiszen normális viszonyoknál még telt ház esetén is a legnagyobb nézőtér 2—3 percz alatt teljesen kiürül.

5. Nem tartják be a színigazgatók azon szabályt sem, hogy csakis egy előadásra szükséges díszletek raktározhatók a színpadon.

6. A színház tulajdonosa által beszerzett elődíszletek ma már rendszerint tűzbiztos anyaggal vannak impregnálva, úgy hogy a vászon meggyújtva lánggal nem ég, csakis izzik és elhamvad. De soha senki sem ellenőrzi ama számtalan új díszlet anyagát, melyeket napról-napra folyton készítenek.

Nem volna tehát megengedhető oly díszlet használata, melynek anyaga (vászna) előzőleg kipróbálva nem lett, ami hivatalos pecséttel igazolható lenne. Minden új díszlet használatba vétel előtt az arra hivatott hatóságoknak előzetesen bejelentendő.

7. Nagy veszedelmet rejt magában pót-székek beállítása; mely utóbbit rendszerint telt háznál csak oly előkelő vendég részére tartanak megengedhetőnek, kinek telt ház esetén is mindenáron helyet kell szorítani.

8. Szakértővel időnkint gondosan megvizsgálandó a villamvezeték, szigetelés stb. szempontjából.

9. A nézőtérben lehetőleg mellőzendők a kárpit-díszítmények, drapériák.

10. Tűz kiűzésének esetére egyik utasítás így szól:

„Ha a színpadon vagy színórpadíszon kitört tűz olyan terjedelmet látszik venni, hogy a kéznél levő készülékekkel rögtönözve el nem oltható, akkor mindenkélt a) jelezni kell a tüzet a tűzörségi állomásokkal; b) le kell eresztetni a vasfüggönyt; c) fel kell nyitni a színpad fölötti szelelőnyílásokat; d) értesíteni kell a rendőrségi felügyelőtiszteket, hogy a közönséget nyugodt távozásra felszólítsa. Bármínő kiterjedést nyerjen a tűz, a nézőtér, a folyosók, csarnokok és lépcsők világítására szolgáló gáz- és villamvezetékét semmi szín alatt lezárni és a világítást kioltani nem szabad; e) a mentés első sorban a látogató közönség és a színi személyzet életére irányzandó. Vagyonmentésnek csak akkor van helye, ha már a közönség és személyzet túl van a veszélyen.

UJDONSAGOK.

Előfizetési felhívás.

Január elsejével lapunk fennállásának tizedik évfolyamába lépett. Egy évtizeden keresztül becsületes törekvéssel, buzgalommal igyekeztünk a közérdek szolgálatában azon nagy czélt: a katolikus öntudat felébresztését, a katolikus érdekek istápolását előmozdítani.

Az új évtized küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ösmerik s mel-

tányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destruktív irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Czelünk egy minden politikai párttól független kath. irányú lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hűtűkre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A TISZANTUL
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TAJEKOZTATO.

Jan. 24. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Jan. 31. Szigligeti társaság matinéja.
Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 25. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárúnnepélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)

* A Katholikus Szabad Liceum holnapi matinéja minden tekintetben egyike lesz a legérdekesebbeknek. Városszerte érdeklődéssel várják Kozáry Gyula honvédhadapródiskolai hittanár, a jeles szónok előadását, melynek már címe (A boldogságról) is figyelmet keltett. Kiváló pontja lesz a matinének az a zongorajáték is, a mely dr. Plopu György táblalábú bájos ifju leánykájának, Lucziának lesz első nyilvános fellépése. Dr. Szolnok Jenő komoly és Krasznay Andor humoros szavallata fogja a matinét kiegészíteni; mind a kettő külön-külön is a közönség teljes érdeklődésére tarthat számot.

* A jótékonyági bizottság ülése. Az erős hideg napok bekövetkezésekor megindított jótékonyági akció során Gerő Armin rendőrkapitány, mint a jótékonyági bizottság elnöke biosztatott 14 waggon tűzifát s azonkívül a lehetőséghez képest némi pénzsegélyben is részesítette a szűkölködőket. A nagymérvben jelentkező szegénység azonban a rendelkezésre állott anyagi eszközöket kimerítette s így segélynyújtás tegnap már beszünt. Az egész mostani akció eredményéről véglegesen beszámolni óhajtván, Gerő Armin rendőrkapitány a

jótékony bizottság tagjait ma szombaton délután 5 órára hivatali helyiségbe egybehívta.

* Fegyelmiügyek. Nagyvárad város fegyelmi választmánya tegnap több fegyelmi ügyet tárgyalt. A főispán elnökölt, s Sipos Orbán kir. pénzügyigaztanfelügyelő, Papp Miklós kir. pénzügyigazgató Miskolcsy Barna, Rimler Károly polgármester és dr. Istvánffy István aljegyző voltak jelen. Egyik városi tisztviselő súlyos fegyelmi ügyében pótlást rendeltek el, míg egy magasabb rangú pénzügyi tisztviselő fegyelmi ügyét letárgyalták.

* Jótékonyág. Dr. Fersz Adolfiné és Benkő Sándorné urnők néhai Weselényi Jánosné elhalálozása alkalmából koszoru megváltás czímen öt koronát adományoztak a főegyleti menház javára, a miért hálás köszönetét nyilvánítja a biharmegyei főegylet elnöksége.

* A Szigligeti-társaság matinéja. Tegnap ülést tartott a Szigligeti-társaság felolvasást rendező bizottsága a Gazdasági és Iparbank helyiségében. Jelen voltak:

Mezey Mihály elnök, dr. Adorján Armin, Vinkler Lajos, dr. Krüger Aladar, Márkus János, Fehér Dezső.

Dr. Adorján Armin előterjesztésére abban állapodott meg a bizottság, hogy jan. 31. én matinét rendez, a melynek műsorát következőkben állították össze:

1. Megnyitó beszéd tartja dr. Imrik Péter.
2. E. Kovács Mariska szavallata.
3. Várnai Ferencz felolvasása.
4. Nagy Márton felolvasása.

* Károly Tivadar herceg nagybeteg. Müncheni felhivatalos táviratok azt jelentették, hogy Károly Tivadar herceg betegsége jobbra fordult. A ma reggeli táviratok aggasztónak mondják a szemorvos herceg betegsége. A láza rohamosan emelkedik és a kezelőorvosok szerint közel van a katasztrófa. Károly Tivadar herceg influenzában szenved.

* Új doktor. Olasz Bélát, a nagyváradifju jogászgeneráció szimpatikus, képzett tagját ma avatják Kolozsvárt a jogtudomány doktorává.

* Kuruzsló asszony. Tegnap a rendőrség egy lelketlen nőszemély ellen indított szigorú vizsgálatot, ki kuruzslással foglalkozott üzletszerűen és pedig busás jövedelem mellett. Mindenféle betegség ellen a maga kotyvasztókat szőta rá együgyű tudatlan emberekre, kikről nyolcz-tíz koronákat csikart ki. Most azonban egy ilyen manipulációjával rajta vesztett. Fekete Vazul kigyiki lakos folyó hó 9-én apja kíséretében bejött Nagyváradra, hogy fájós szemeit gyógykezeltesse. A Kolozsvár-utczán elébbök állott Halász Fischer Rozália s miután kijelentette, hogy az összes nagyváradif orvosoknál jobban tud a szem gyógyításához, behívta a két hiszékeny embert a lakásába s ott orvosságot adott nekik melyért 8 kor. 86 fillért vasalt be rajtuk. Fekete Vazul aztán haza is ment szorgalmasan kenegette szemét az orvossággal, még pedig olyannyira hatásosan, hogy a szegény fiatal ember szemében a megvakulás jelei mutatkoztak. Hozzátartozói azonnal beszállították a biharmegyei közkórházba, hol a kezelő orvosnak gyanusnak tűnt fel a gyógykezelés eddigi módja és ezután bővebben tudakozódott. Fekete aztán részletesen elmondta, hogy mikép csapta be őket a lelketlen kuruzslónő. Halász Fischer Rozáliát aztán a rendőrségnél is feljelentették, hol elene a bünygyi eljárást folyamatba tették. Ki tudja, mióta tizi ez asszony a kuruzslást és hány embert tett már kotyvasztókaival a sirba.

* Betonjárdák felülvizsgálata. Ugy látszik, Nagyváradon a betoné a jövő; az utcákat ezzel fogjuk burkolni, különösen azért, mert ez a legolcsóbb a modern burkolási anyagok között. A tartóssága ellen sem lehet kifogást emelni, mert hisz a Széchenyi-téren ezelőtt 13—14 évvel készített betonjárda még ma is jó s még eltart legalább 10 évig. Ezért az összegért pedig nagyon elég, ha 22—25 évig jó járdát kap a város. Köszeghy József városi főmérnök a jövőben, a Fő-utczát kivéve, a járdákat betonból óhajtja készíttetni, mert csak így remélhető, hogy a város utcái jó járdát kapnak, olcsó pénzen. Az elmúlt évben a Nagy-Piacz-téren, Szilágyi Dezső-utczán és Nagy Sándor-utczán készített a város beton járdákat s ezeket most vizsgálta felül a bizottság. A munkálatokat jónak találták.

* A mérnök-és építészegylet összejövétele. A következő sorok közlésére kértünk föl:

Van szerencsén a Nagyváradif mérnök és építész uraknak szives tudomására hozni, hogy rendes havi összejövételeinket ma, szombaton 23-án este fél 8 órakor fogjuk megtartatni a Karner-féle vendéglő Körös felőli külön helyiségben, a melyre tisztelettel kérem karsárs urakat, méltóztassanak teljes számban megjelenni. Kiváló tisztelettel tükár.

* Edison találmánya. Londonból távirat tozzák, hogy Edison újabb szenzációs találmánnyal lepte meg a világot. Feltalálta a módját, hogy a telefonon beszélők láthatják egymást. Ha tehát Nagyváradról valaki a fővárosban lakó ismerőseivel beszélget telefonon, látja annak az arcát. A szenzációs találmány a mértőföldre távol eső beszélőket úgy tünteti egymás elé, mintha csak szemközt beszélgetnének egymással. A találmány híre mindenfelé óriási szenzációt kelt.

* Köszönetnyilvánítás. A nagyváradif 48-as népkör-nek 1904 január hó 17-én a Zöldfa disztermében tartott tánczvigalma költségeinek fedezésére következő urak voltak szivesek hozzájárulni:

Szokoly Tamás 10 K, dr. Stocker József 8 K, dr. Altmann Jakab, dr. Döry Ferencz, Kiss Dávid, Maresch Károly, Nadányi Jenő, Stern Hermann 5—5 K. Bumbera Imre, Daday József, Fodor Lajos, N. N., Valaki 4—4 K. Mertz János, Neumann Vilmos, N. N., Tomózer Mihály 3—3 K. Dr. Adorján Emil, Bereczky Sándor, Berger Mór, Engel, Fudalli Bálint, Görömbey Pál, Greiner Dániel, György István, Flanta Mihály, Köblös Ferencz, Kuglis János, Máthé István, Molnár János, Mokry János, N. N., Pásztor, Schwartz Izidor, Schütz Albert, Sebesy Károly, Silbermann Ignác, Steier Jakab, Stern Miklós, Stettner István, Szabó Dezső, Sztankovits József, Tátray Sándor, Szabó László, Vlád Gusztáv, Weisz Károly 2—2 K. Topsal Vilmos 1 kor. 40 fill. Balog Vilmos, Bencz Gyula, Boros Péter, Fridli Mihály, Hff Adám, Katona Mihály, Kágyi Lajosné, N. N., N. N., Hann Lajos, Herczeg Lajos, Körösi Sándor, Puskás Lajos, Patta, Stern Sándor, ifj. Ujlaky István, Tóth József, Weisz Lipót, Zboray Gyula 1—1 K.

Fogadják a szives felülfizetők adományaikért a nagyváradif 48-as népkör-nevében hálás köszönetünket. A 48-as népkör báltrevező bizottsága.

* Elfogták a postarabló gyilkosokat. Január 5-én este 8 és 10 óra között a rétsági puszán (Vác közelében) ismeretlen tettesek megtámadták a postajáratot és miután meggyilkolták Czitlik János postakocsist és a vele utazó Szatler János földmivest, kirabolták a postakocsit, amelyben 3350 korona készpénz volt két darab pénzeslevélben. A fővárosi rendő-

ség a rétsági, váci és balassagyarmati csendőrség, széleskörű nyomozást indított a rablógyilkosok kinyomozása és kézrekerítése érdekében, de a vizsgálat mindezekig nem járt semmiféle eredménnyel. A rétsági pusztán elveszett a gyilkosok nyoma és a csendőrség minden fáradozása, minden lelkiismeretes buzgalma kárba veszett. Végre tegnap reggel táviratot kapott a fővárosi rendőrség Balassa-Gyarmatról az ottani csendőrökről. A kimerítő távirat jelenti, hogy a gyarmati csendőrség letartóztatta két földmivest, akiket alapos gyanu terhel, hogy ők követték el a rétsági rablógyilkosságot. A letartóztatás feljelentés folytán történt. Ugyanis egy rétsági paraszt jelentkezett gyarmati csendőröknél és azt mondta, hogy a szomszédja tegnap összeveszett a fiával aki kőműves és veszekedés közben az öreg egy fakadt ki: — Elhallgass kutya! Tudod, hogy csak egy szavamba kerül és megtudja a világ, hogy ki ölte meg a rétsági postást, meg az utitársát. A csendőrség azonnal letartóztatta a besugár folytán megjelölt kőművest és annak egyik barátját. A letartóztatottak nem tudnak alibit igazolni a gyilkosság idejét illetőleg. Kinyomozta azt is a vizsgálat, hogy a tett elkövetésével gyanúsított egyik kőműves — bár szegény ember — a rablógyilkosság utáni napon 1000 koronát fizetett a Rétsági takarékpénztárnak egy régiadósága fejében. Az illető nem tudja megmondani, hogy hol szerezte a pénzt. Több mint valószínű ezek után, hogy a gyarmati csendőrség a két kőműves személyében az igazi rablógyilkosokat kerítette kézre. A feljelentő megkapja a magyar királyi postakincstár által a gyilkosok fejére kitűzött 1000 korona jutalmat.

* **Lopások.** Ozv. Kósa Istvánné Porongy-utca 27. sz. a. levő lakása fasszínjéből az oda száradni kitett s körülbelül 40 kor. érő fehérméltú mult éjszaka ellopták; Hány Ottóné Beöthy Odön-utca 25. sz. a. levő lakása udvaráról egy ládában őrzött 2 hízott libát loptak el; Wallerstein Salamonné Gilyai-utca 117. sz. a. levő konyhájába pénteken virradóra betörték és a kamarából 30 liter libaszirt és 8 drb tollal töltött párnát loptak el; végül Seiler Zsigmond paszományosnak Kossuth-utca 12. sz. a. levő üzlethelyisége elől a kidugós czégtábláját lelopták. A rendőrség nagy erélyvel nyomozza a lopások tetteseit.

* **Vaklárm a Házban.** Képviselőház elnökéhez tegnap következő anonim levél érkezett:

Elnök ur!

Isten áldja meg és siessen s intézkedjen, a pinczében egy helyen körülbelül 3 kiló dinamitot helyeztek el, úgy, hogy 1 órákor robbanjon fel! Még idő van a nagy szerencsétlenségen segíteni.

Az elnök utasította Farkas főterembiztost, hogy intézkedjen, miszerint a tűzoltók, a főpallér és a gépész vizsgálják meg a képviselőház pinczejét. A vizsgálat megtörtént, semmi gyanusat nem találtak. Az jóvintézkedéseket megtették.

* **Kath. kör Várad-Velenczén.** Ezelőtt két hónappal indult meg a mozgalom, hogy Várad-Velenczén egy kath. kör alakíttassék. Az alapszabályokat annak módja szerint elfogadták s beterjesztették a jóváhagyás kieszközlésé végett. A belügyminisztériumban elég gyorsan elintézték az ügyet s tegnap már visszaérkeztek az alapszabályok a jóváhagyási zaradékkal ellátva. Az új kör ideiglenes elnöke: **Gábríely Lajos** plébános legközelebb összehívja a kör tagjait a végleges megalakulásra.

* Találtak egy dobozban 5 damaszt türelkőzöt és egy zálog jegyet. Átvérhető **Mendelényi Béla** rendőrségi fogalmazónál.

Igazságszolgáltatás.

Megölte az apját.

— Esküdtbíróági tárgyalás. —

A micskei apagyilkos asszony szenzációs bűnpörének folytatódó tárgyalása tegnap fejeződött be a nagyváradai törvényszék büntető bírósága előtt.

A bizonyítási eljárás befejezése után a tárgyalás leglényegesebb és legérdekesebb részére: a pörbeszédre és az esküdtek verdiktjére zsufolásig megtelt a homályos esküdtzéki tárgyaló terem. Eleinte az érdeklődés a sápadt-összetörődött asszony felé fordult, aki szuronyos őrei előtt töpörödött kuporog a vádlottak padján. Mellette az állaterejű szikár legény, az elvetemült bűntárs.

A délutáni tárgyalás folyamán aztán a nagyarányú pörbeszédre kötötték le a figyelmet. Nagy Géza erős, kontraszt színekkel rajzolja meg a bűntett lényegét.

A borzalmas tragédia szereplőinek egyenként gondos pszichológiai tanulmányokkal vázolta jellemét, hogy érthetővé tegye az elvetemült bűn megfogalmazását.

Elmondta, hogy **Nagy István**, az öreg, élni akaró paraszt fukar, élvhajhász ember volt, aki már két feleségét eltemette s harmadszor is házasságra készült. Leánya, Rozália örökölte a kapzsi fukarságot az öregtől s így érthető, hogy féltékenyen nézte az öreg **Nagy István** költekezését.

Tetézte ezt a féltékenységet, az öreg betegeskedése, ami szinte sok pénzt c nésztett fel, de leginkább attól félt, hogy harmadik házassága esetén felhontja azt az ígéretet, hogy halála esetén vagyonát leányára hagyja.

A kapzsi féltékenység csirája tehát a sötét bűnnek.

Az asszony áhitotta az öreg halálát s több ízben emlegette: csak pusztulna már mihamarabb.

Tanuja volt ez éveken át való kapzsi vágyakozásnak az öreg vagyona után **Komáromi István**, egy elvetemült, többször büntetett, állaterejű szolgalegény, aki pénzért mindenre kapható volt.

Az asszony ismerte jól erről az oldaláról **Komáromi Istvánt**, aki szeretője volt, amióta a házában lakott. Sokszor emlegette az asszony, hogy nem sajnálna 50 forintot, ha valaki eltenné érte láb alól az öreget.

Komáromi vállalkozott a gyilkos szerepre, csak még a módra nézve nem tudtak megállapodni. Történt közben, hogy a faluban **Komáromi** egy kutyát félkézzel megfojtott. Ez az eset adta az ötletet az asszonynak, hogy legkevésbé kelt majd gyanút, ha megfojtatja az öreget, hiszen a kutya hulláján sem látszott semmi külérőszak nyoma. Azzal azonban nem számolt, hogy az ember csupasz nyakán nyomot hagy majd a fojtogatás. Megállapodtak tehát a tervben, erre bizonyítékok vannak. Tehát az előre megfontolás, felbujtás kritériumai el nem vitathatók. Ebből következőleg gyilkosság, illetve gyilkosságra való felbujtás bűntettét látja fennforogni s kéri az esküdteket a bizonyítékok lelkiismeretes mérlegelésére.

Dr. Márkus László az asszony védelmére vitatja, hogy előre megfontolás szóban sem forgott. Gyilkosságról nem esett szó, csupán az öreg haláláról beszélve azt az óhajtatást emlegette, hogy meghalhatna már a pazarló öreg. Szerinte a gyilkosság gondolata csak az elvetemült **Komáromi**-ban fogamzott meg, de ott sem látja az előre megfontolást, csupán a szándékos emberölés kritériumát.

Pognár Széver dr. **Komáromi** védelmét az asszony felbujtására alapítja. Tagadja, hogy

előre megfontoltan ölte meg az öreget, mert a gyilkosság végrehajtására, csak az a pillanatnyi kényszer ösztökélte, hogy az öreg a fogadott fiát sejtette a kamarába utána osonó alakban s rákiáltott. **Komáromi** tehát pillanatnyi elhatározással, nehogy felismerje, torkon ragadta az öreget.

A védőbeszéd meghallgatása után visszavonultak az esküdtek határozathozatalra, hogy gyilkosság vagy szándékos emberölésben mondják-e ki bűnösnek **Komáromi Istvánt** és aszerint minősítő felbujtónak az asszonyt.

Hosszas tanácskozás után meghozta az esküdtsék marasztaló verdiktjét, melyben a gyilkosság bűnében mondták ki bűnösnek a vádlottakat s e verdikt alapján a felbujtó asszonyt **életfogytiglan tartó fegyházra**, a gyilkost pedig **15 évi fegyházra** ítélte a bíróság. A védők semmisségi panasszal éltek.

Egy ártatlanul elítélt kártérítési pere.

A sztaniszlai esküdtsék 1893-ban tizenkét évi fegyházra ítélte el **Haticz Péter** sztaniszlai földbirtokost, ki ellen igen nyomós gyanúok merültek fel, hogy gyilkosságot követett el. A szerencsétlen embernek hiába volt minden védekezése, mert az esküdtek kimondták rá a bűnöst s a rászabott büntetést meg kellett kezdenie. Most nemrégiben azonban egy haldokló ember meggyóna a sztaniszlai plébánosnak, hogy **Haticz** ártatlanul senyved a fegyházban, mert a gyilkosságot ő követte el. A lelkész bejelentette az esetet a törvényszéknek, mely új vizsgálatot rendelt el az ügyben s akkor kiderült, hogy **Haticz** teljesen ártatlan. A szegény ember ekkor már tizedik éve, hogy a börtönben ült. Természetesen azonnal szabadon bocsátották. **Haticz** szabadulása után kártérítést követelt az osztrák igazságügyminisztérium meg is állapított részére 6000 korone tőkét és munkarejének megcsökkenéseért évi 3000 koronát. **Haticz** keveselte ezen összeget és miután azt az osztrák igazságügyminiszter felemelni vonakodott, tízezer hatszáz korona kártérítés és évi 1000 korona járulék erejéig pert indított az osztrák kincstár ellen. A bécsi birodalmi törvényszék tegnap tárgyalta ezen pert s a miniszter által megajánlott 300 korona évi járadékot — 400 koronára emelte fel s a 6000 koronás kártérítési megajánlást pedig helyben hagyta.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Szombat: A vándorlegény, új operett, itt először. Eysler-től.

Vasárnap: A vándorlegény.

Vándorlegény. Eysler nagyszabásu operettejének ma lesz a bemutató előadása a Szigligeti-színházban. Az igazgatóság ez érdekes, gyönyörű zenéjű operettet igen jó összetanult előadásban mutatja be a várad közönségnek s a mai utolsóelőtti próba után ítélve, hisszük, hogy ez az igazi gyöngy operett állandó vonzó műsor darabja marad a szini idény hátra lévő részének.

Főszereplők lesznek: Ruzsinszky Ilona, Parlaghy Kornélia, T. Pogány Janka, Agnelly Irén, Horváth Kálmán, Békeffy, Szathmáry, Désy, Csátár.

Frizzó-Fregoli esték. Frizzó, a világhírű átváltozó művész kedden, január 26-án kezdi meg várad vendég szereplését s tekintettel, hogy ezen előadások bérletszűnetben

tartatnak, az igazgatóság tisztelettel értesíti a t. bérlelőket, hogy jegyeik minden előadás napján déli 12 óráig fenntartatnak. Az első előadás (páros bérletszűnetben) tartatik s így elsőbbségi joguk a jegyekre a párosbérlelőknek lesz.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 114. Bérletszám 110. (páros.)

Ma, szombaton 1904. január 23-án:

Vándorlegény.

Operette.

S Z E M É L Y E K.

Fülp herceg, egy Rajna melletti hercegség fejedelme — Békefi Lajos
Lola hercegnő, a felesége — Ruzsinszky I.
Nickel udvarmester — Szathmáry Árpád
Oleander kisasszony, udvarhölgy — Pataky Vilma
Apró, polgármester — Vank
Strenbinger, vándorlegény — Horváth Kálmán
Oculi, a vadleány — Parlagi Kornélia
Csepő, komédiás — Csatár
Liduska, felesége — T. Pogány Janka
Bonifác, katonaszökevény — Deésy Alfréd
Reszkető, városi őrnök — Juhász
Kancsó, városi szolga — Sziklay Mikós

HELYARAK: Nagypáholy 14 korona. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölgye 3 kor. Kőrszék 2 k. r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., középső 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, vasárnap január 24-én

Délután 3 órakor fél helyárrakkal:

Bob herceg.

Operette.

Este 7¹/₂ órakor rendes helyárrakkal:

V á n d o r l e g é n y.

Operette.

EGYESÜLETEK.

Felolvasás a Jogászegyletben.

A nagyváradai Jogászegylet ma, szombaton d. u. 2 órakor a törvényszéki palota első emeleti tanácstermében felolvasó ülést tart, melyen dr. Persz Adolf jogakadémiai tanár folytatja a múlt szombaton megkezdett „Törvénykezés és igazságszolgáltatás” (Tanulmány az 1881. LX. t. cz. 163. §-áról) című felolvasását. A felolvasásra a Jogászegylet tagjait, a jogakadémia hallgatóit meghívom. Vendégeket is szívesen lát az egyesület. *Ritók* Zsigmond, elnök.

A Gyermekbarát egyesület közgyűlése. A Gyermekbarát egyesület f. évi február hó 2-ikán d. e. 11 órakor az új városháza bizottsági tanácstermében közgyűlést tart.

A közgyűlés tárgyai:

1. Titkári jelentés.
2. Pénztárosi jelentés.
3. Számvizsgáló bizottság jelentése.
4. Tisztviselők és választmányi tagok választása.

5. Esetleges indítványok.
A közgyűlésre az egyesület rendes és pártoló tagjait tisztelettel meghívja. *Az elnökség.*

Jóváhagyott alapszabályok. Görbő biharmegyei községben polgári olvasókör létesült, amelynek alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. Az olvasókör ideiglenes elnöke Kópis József r. kath. plébános, id. jegyzője pedig Fillán Anról körjegyző. A kör létesítése körül Szabados Pál r. kath. tanító fáradozott nagy buzgalommal.

NYILTTÉR.

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a *Kereskedelmi Csarnok* épületében levő

Lloyd kávéházat

átvettem s azt a mai kor igényeinek megfelelően fogom tovább vezetni.

Kávéházamat kitűnő jó italokkal és nagy választéku hideg buffet-tel szereltem fel.

Előre is ígérem, hogy minden igyekezetem oda fog irányulni, hogy mélyen tisztelt vendégeim bizalmát előzőkeny és figyelmes kiszolgálás által kiérdemeljem.

Hetenként többször zenecstély.

A n. é. közönség szíves támogatását kéri

mély tisztelettel

Kurtág Dezső,

a „Bihar-kávéház” volt
üzletvezetője.

600.

Névjegyek

szép kivitelben, jutányos árban készíttetnek

a *Szent László nyomdában,*

Szilágyi Dezső-utca 3. sz.

MULATSAG.

Farsangi Naptár.

Január 23. Bary-kolon záróestélye a Zöldfában.
Január 24. Reformátusbál a Fekete Sasban.
Január 24. A P. Szőlősi Olvasóköri táncmulatsága a Jéppinczében.
Január 30. Kiskereskedők táncestélye a Kereskedelmi csarnokban.
Február 6. Helyőrségi bál.
Február 7. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Február 10. Kath. Kör. bálja.

A Bary-kolon záróestélye. Ma, szombaton este lesz a Zöldfa-szálló nagytermében a Bary József táblabíró bejének védaöksége mellett tartott s Kovács Tivadar balletmester által rendezett kolonestélyek epilógusa, a záróestély, mely a legszebb sikerrel kecsegtet. A szép mulatságra az összes előkelő családok készülnek. Belépő díj családjegy 5 korona, sze-

mélyjegy 2 korona. Kezdeté este 8 órakor. A talp alá valót a közkedvelt Bura-banda hozza.

TAVIRATOR.

Az ülés vége.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, jan. 22. (Saj. tud. táv.) Zárt ülésben *Szederkényi* konstatálja, hogy *Lengyelt* durván megsértette az elnöki basáskodás, *Kovácsot* pedig megakadályozta beszéde folytatásában.

Perczel Dezső védi eljárását *Szederkényivel* szemben.

Ivánka Oszkár konstatálja, hogy a jobboldal hiányzik, alig vannak 40-en.

Az elnök erre felfüggeszti az ülést.

Csávolszky háznagy megszámláltatja a képviselőket s konstatálja, hogy nincsenek határozatképes számban.

Később ismét megszámlálják a képviselőket s az ülést az elnök megnyitja.

Okolicsányi úgy látja, hogy hiábavaló az elnök erőszakoskodása. A *Lengyelen* esett sérelem csak növeli választói előtt a népszerűségét.

Károlyi György gróf: A csizmadiák előtt?

Okolicsányi László: Azok is választók.

Barta Miklós: Nagykárolyban talán főhercegek választottak.

3 órakor nyílt ülést rendelt el az elnök.

Lengyel személyi kérdésben reflektál pár szóval *Károlyi* György gróf közbeszólására s *Benedek* János felszólalása után az ülés fél 4-kor véget ért.

Erőszak az obstrukció ellen.

Bécs, jan. 22. (Saj. tud. táv.) A bécsi felhivatalos *Correspondenz* írja, hogy ha a magyar obstrukció rövid idő alatt békés megoldást nem nyer, *Tisza* István gróf felhagy a passiv rezisztenciával s az aktív küzdelem terére lép annnyival is inkább, mert a koronától ily irányban a legmesszebb menő megbízást kapta.

Budapest, jan. 22. (Saját tud. táv.) Ma a fővárosban is híre futott, hogy *Tisza* István gróf rövid idő alatt át hajszolja bármilyen módon a házszabály revíziót s azután a folyó ülészakot bezárják s legott megkezdik az új ülészakot a kormány intencziója szerint revizionált házszabályokkal. Ez lenne az első aktív lépés az obstrukció ellen.

Az osztrák delegáció ülése.

Bécs, január 22. (Saját tud. távir.) Az osztrák delegáció mai ülésén *Schneider* delegátus hevesen támadni kezdte Magyarországot, a nemzetiségek elnyomása miatt. Az elnök figyelmeztette, hogy ne avatkozzék Magyarország belügyeibe, s erre a külkereskedelemtől beszélve a zsidókat támadta. Erre ismét rendreutasította az elnök.

Az új főhercegi regény.

Bécs, január 22. (Saj. tudós. táv.) A napok óta szállingózó híreket az új főhercegi regényről hiába czáfolgatták hivatalosan, most egy bécsi távirat arról értesít, hogy *Ferdinánd* Károly a leghatározottabban kijelentette, hogy nem hajlandó házassági tervéről lemondani. Eltökélt szándéka, hogy lemond rangjáról s a *Rottenstein* br. nevet veszi föl.

Az új trienti hercegérsek.

Bécs, jan. 22. A Wiener Zeitung jelenti: O felsége dr. *Endrici* Celesztint, a trienti püspöki teológiai iskola tanárát trienti hercegérsekké nevezte ki. (M. T. I.)

Az orosz-japán konfliktus.

London, jan. 22. A Morningpost jelenti Washingtonból: Magas hivatalos körökben most azt a kérdést vitatják, nem-e volna kedvező alkalom arra, hogy az Egyesült-Államok, Anglia és Japán, egyetemben Franciaországgal és Németországgal, az esetben, ha e hatalmak közreműködését meg lehetne nyerni. azt indítványoznák Oroszországnak, hívjon egybe kongresszust Oroszország és minden más hatalomnak mandurái jogainak megállapítására és elhatárolására és hozzanak határozatokat a nemzetközi kereskedelmi jogokat és a haderőt illetően, melyet Oroszország és északi tartományokban tarthat. A kongresszus határozatait egyezmény vagy szerződés alakjában szerkeszteniék meg, a melyet az összes hatalmak aláírnának.

London, jan. 22. A Times közlése pekingi tudósítójának a Bajkál-tó felé keletre álló orosz csapatok erejére vonatkozó számítását, a mely szerint a csapatok állanak 3115 tisztből, 147,479 főnyi legénységből és 216 ágyúból. Továbbá azt is jelenti a Times Tokióból, valószínűleg szükséges lesz, hogy a Vladivosztokban élő japánok, kik az oroszoktól sokat szenvednek, elhagyják a várost.

Későn örökölt milliók.

Budapest, jan. 22. (Saj. tud. táv.) *Politovszky* lovag, akit szélhámosságai mint a fővárosban letartóztattak s e miatti szegénységben öngyilkos lett, a mitn kiderült németországi nagybátyától 8.000.000 márkát örökölt, most ez örökség *Folitoyszky* nővéreire száll.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. — 48
(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)
Írta: Max Pemberton.

Sokáig álltunk ott és lestük őket, mert a kinek a szemei nyitva voltak, időnként rémesen sikoltozott álmában, a másik pedig beszélni, hadarni kezdett, mintha láz gyötrené. Spanyolul beszélt s ezen a nyelven nem értek; de nem is kellett értenem . . . maguk a szavak, maga a

csikorgó, iszonyu hang, az eltorzult arc, a tagok görcsös rángatózása, egyszóval minden azt mutatta, hogy a két örvény a halállal vívódik . . . Félre fordultam, hogy szólni tudjak, mert a meddig rájuk néztem, úgy elszorult a torkom, hogy egyetlen egy hang se jött ki rajta.

— Alszanak, — szóltam végre, — s nem jó lenne fölkelteni őket, ha miss Ruth igazat mondott. Menjünk fiuk, a mi utunk sietős és az időnk rövid.

Bligh Péter bukácsolva jött utánam és zavartan motyogni kezdett, amit sohase tett, — még akkor se, ha leitta magát.

— Alszanak . . . persze, hogy alszanak! És ha fölbrednek, mi lesz? . . . A bolondok házába viszik, vagy sirba teszik őket? . . . Furcsa egyszer negyvenmérőföldet gyalogoltam, hogy a cardiffi búcsun táncolhassak s még se táncoltam úgy, mint most . . . Akinek nincs bora, igyék vizet! mert én, szentuccse nem adok neki hust! . . . Magam is megenném, ha volna.

Igy fecsegett össze-vissza, de egyikünk se hederített rá. Én karon fogtam a kis Dollyt, mert már nagyon gyöngy volt és féltem, hogy összeroskad. Seth Barker, aki torony iránt ment előre, úgy taposta le a bokrokat, mint az elefánt s alig telt bele öt perc, már kint voltunk az erdőből, s leértünk a völgybe, Bellenden Ruth házához a kerítéséhez.

Az első pillanatban ijedten hőkentünk vissza, mert a kert ajtaja körül öt fiatal leány aludt a fűben . . . de a következő perczben megkönnyebbülten lélekztünk föl. Ezek a lányok benszülettek voltak és szintén aludtak ugyan, de az álmuk könnyű és természetes lehetett, mert lassan, nyugodtan, szabályosan lélekztettek és mosolygó derült arcuk mutatta, hogy az álmaik se borzasztók.

— Nézzé meg őket, Dolly, — vigasztaltam a szegény fiut, bár minden szó oly nehezre esett, mintha egy-egy késszurás lett volna, — nézzé meg ezt az öt fiatal leányt, mily édesen és nyugodtan alszik, mintha csak az ágyában feküdnék. Ha ők kibírják ezt az átkozott ködöt, — miért ne bíránk el mi is, akik erősek vagyunk, s megedzöttünk a tengeren? . . . Rajja, fiam, — mindjárt biztos révbé érünk!

Persze, magam se hittem, amit mondtam, s bizonyos, hogy a kis Dolly még kevésbé hitte. De ez a gyerek inkább fölgyeltette volna magát, semhogy panaszkodjék vagy kétségbe essen, s most se magával törődött, hanem velem.

— Inkább hagyjon itt engem, uram, — könyörgött, — én már úgy se bírom tovább. Menjenek le a tengerpartra, a gőzös előbb utóbb megjön és megmenti önöket. Köszönöm, mester Begg, hogy mindig oly jó és szíves volt hozzám, most áldja meg az Isten és hagyjon itt engem . . . Kívánjon jó éjszakát, aztán hadd alszom el!

(Folt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde

	Budapest, jan. 22.
Osztárk hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, jan. 22.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

	a budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jan. 22-én.
Magyar aranyáradek 4	119.—
Magyar koronáradek	99.05
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2 %	91.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2 %	98.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—

Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	209.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	162.50
Osztárk járadék papirban	100.50
Osztárk járadék papirban	100.70
Osztárk járadék aranyban	120.50
Osztárk korona aradek	100.50
Osztárk államsorsjegyek	155.—
Osztárk magyar bank részvény	771.—
Magyar hitelbankrészvény	678.—
Osztárk hitelintézet részvény	675.—
Párisi vista	19.03
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.10
Németbirodalmi márka	239.62
Londoni vista	95.25
20 márkás arany	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívó.

A Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank Nagyváradon, 1904. évi február hó 13-án, délután 4 órakor fogja az intézet helyiségében, Nagy-Teleky-utca 534. sz. a.

XXXV. évi rendes közgyűlését

megtartani, melyre a t. cz. részvényeseket ezennel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1903. üzleti évről és indítványai a mérleg és osztalék tárgyában.
2. A felügyelőbizottság jelentése az 1903. évi mérlegről és a nyereség felosztásáról.
3. Az előző tárgyak és az igazgatóságtól és felügyelőbizottságtól kért felmentvény iránti határozathozatal.
4. Az igazgatóság jelentése a nyugdíj-alap állásáról.
5. A választmány 8 rendes és 1 póttagjának választása.

Nagyvárad, 1904. évi január hó 20. napján.

Az igazgatóság.

Az igazgatóság kéri azokat a t. részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni akarnak, hogy a közgyűlés napját legalább egy hónappal megelőzőleg nevükre irt részvényeiket a le nem járt szelvényekkel legkésőbb 3 nappal a közgyűlés előtt a bank pénztárában letenni szíveskedjenek.

A zárószámadások és az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentései 1904. február 3-tól kezdve az intézet helyiségében megtekinthetők és a mérleg tervezete nyomtatott példányban is kívánságra a t. cz. részvényeseknek rendelkezésre áll. 609.

Hirdetmény.

A „Nagyvárad Hitelbank Részvénytársaság”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára: 6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. december hó.

Az igazgatóság.

Belépési felhívás!

A »Nagyvárad Hítelbank takaré- és segélyszövetkezet« 11-ik évtársulatába.

Belépni kívánók ezen szándékukat a »Nagyvárad Hítelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utca 10. sz.) bejelenthetik. Befizetési hely ugyanott.

Minden egyes üzletrész 20 fillér — beiratási díj üzletrészenként, egy- és mindenkorra — 10 fillér.

A szövetkezet célja a tagokat a tőkegyűjtésre serkenteni és a hitelt igénybevevő tagoknak olcsó kamattal — jótállás nélkül — hitelt nyújtani.

Befizetés mindennap — egész napon át, vasár- és ünnepnapokon d. e. 9—10 óráig eszközölhető a »Nagyvárad Hítelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-u. 10. sz.)

Nagyvárad, 1903 decz. hó 1.

Nagyvárad Hítelbank
takaré- és segélyszövetkezet
igazgatósa.

502

Még egy pár napig tart

az eladás a volt Andriska-féle üzletben (volt Kunz József és Tsa helyiségben), most már minden árban eladjuk a raktárt.

1 méter csipke	— — — —	2 fillértől feljebb.
1 „ aljszínór	— — — —	1 „ „
1 matring selyem	— — — —	2 „ „

— és a többi cikkek hasonló árban. —

Tisztelettel

Kovács L. és Társa

593

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.